

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.	Deres brev av:	Vår ref.	Emnekode	Dato
12/4654ME/ME2 LVH:MK		201124985-57 ESAN	ESARK-03	25. mars 2013

Vedtakskriv og hørings svar til innspillsnotat om mangfold i kinofilm og tv-drama

Kulturdepartementet sendte 19.12.2012 på høring innspillsnotatet «Av Om For», om mangfold i norsk film. Kulturdepartementet ber i sitt høringsbrev spesielt om innspill til forslagene i rapportens punkt 5, men høringsinstansene står fritt til å kommentere andre deler av rapporten. Høringsfrist var satt til 19. mars 2013, men etter avtale med Åse Kringstad i Kulturdepartementet har Bergen kommune fått utsatt høringsfristen til 26. mars.

Bergen kommune har i sin høringsuttalelse lagt særlig vekt på det regionale perspektivet når det gjelder økt mangfold på filmområdet, og foreslår følgende konkrete tiltak:

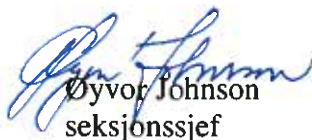
- En betydelig økonomisk styrking av regionene med en målsetning om at minst 50 prosent av filmmidlene bør fordeles regionalt, og dette inkluderer en ny filmregion Oslo. Tilskudd må fordeles i henhold til størrelse på og kompetanse i filmmiljøet, oppnådde resultater og kunstnerisk kvalitet, samt fremtidige handlingsplaner og særlige behov. Regionene bør få større tillit og frihet til å disponere produksjonsmidlene etter eget skjønn og i henhold til den lokale filmbransjens skiftende behov. Dette bør for noen av regionene også kunne omfatte utvikling og produksjon av lange formater som spillefilm og tv-drama.
- Det bør satses på færre, men sterkere regioner: Nord-Norge, Midt-Norge/Nordøstlandet, Vestlandet, Sør-Norge og Sørøstlandet med Oslo. Den enkelte region vil selv kunne bestemme den administrative organiseringen, med en eller flere avdelinger. De regionale fondene bør følge de regionale filmsentrene.
- Midler til kurs og kompetanseheving bør i større grad kanaliseres til regionene. En aspirant-, hospitant- og mentorordning som foreslått i innspillsnotatet kan inngå i dette. NFI kan fortsatt ha ansvar for større landsdekkende konferanser, konventer, nasjonale bransjetreff og større seminarer. I dag er kursvirksomheten i overveiende grad sentralisert til Oslo.

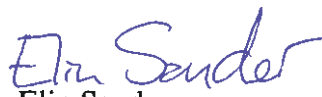
- Regionene bør tilføres midler til lansering og distribusjon som kan tilpasses de lokale filmenes behov. Et nasjonalt senter for utenlandsdistribusjon kan i tillegg yte tjenester til hele landet.
- Utvikling av lange formater bør i større grad skje i regionene. Dagens manuskulentordning kan erstattes med tilskudd til å knytte selvvalgte konsulenter til det enkelte prosjekt, etter søknad. Dette vil føre til større variasjon i bruken av dramaturger og manuskulenter, og dermed større mangfold i uttrykkene.
- Større statlige tilskudd til spillefilm, tv-serier og tyngre dokumentarer bør samles i en nasjonal tilskuddsordning som vurderes og tildeles av et bredt sammensatt kunstnerisk råd etter modell fra Norsk kulturråd. Dette tilsvarer dagens ordning med et fagutvalg for vurdering av markedsstøttet langfilm. Nåværende konsulentordning avvikles, og produsenten kan få oppfølging gjennom sitt regionale filmsenter. Tildeling etter markedsvurdering videreføres som i dag.

For øvrig vises det til vedlagte saksutredning og vedtaksskriv.

Med vennlig hilsen

Byrådsavdeling for kultur, næring, idrett og kirke
Seksjon for kunst og kultur

Øyvind Johnson
seksjonssjef

Elin Sander
rådgiver

Saksutredning:

Kulturdepartementet har ved flere anledninger understreket at det regionale mangfoldet skulle ha stor plass i arbeidet med innspillsnotatet. Blant annet uttalte statssekretær Mina Gerhardsen til Bergens Tidende i oktober 2012 at "et av hovedtemaene er å få frem det regionale mangfoldet". Tidligere kulturminister Anniken Huitfeldt har likeledes uttalt: «I vårt geografisk lille land har vi en verden av historier. De har jeg lyst å se på kino». Likevel står det overraskende lite om regionalt mangfold i innspillsnotatet, og det er foreslått få reelle tiltak for å styrke regional filmproduksjon. Det pekes først og fremst på regionene som viktige for å utvikle nye talenter (gjennom kortfilm og talentprogrammer), og at Oslo mangler et slikt senter som kan ivareta talentrekrutteringen. Det foreslås videre at de regionale sentrene kan gi midler til manusutvikling av kinofilm og tv-serier. For øvrig er det ingen konkrete forslag til tiltak for å øke produksjon av lange formater i regionene, bortsett fra å introdusere insentivordninger for å trekke utenlandske filmproduksjoner til Norge. Dette er et godt forslag for å styrke sysselsetting av filmarbeidere, også i regionene, men det vil trolig ha lite å si for mangfold på lerretet.

Arbeidsgruppen har i innspillsnotatet valgt å avgrense sitt fokus til kinofilm og tv-drama, der det manglende mangfoldet er tydeligst. De har også valgt å se mangfold som en verdikjede der tre forskjellige ledd i kjeden gir spesifikke og forskjellige bidrag til mangfold:

- skapermangfold (de som skaper filmene)
- innholdsmangfold (tematisk og uttrykksmessig)
- brukermangfold (de som ser filmene)

Det er foreslått en rekke mer eller mindre konkrete og målrettede tiltak for å øke mangfoldet innenfor hver kategori, men tiltakene fremstår dessverre som fragmenterte og lite preget av en helhetlig tenking og konsekvens. Det er stor grunn til å anta at dersom det første punktet kalt skapermangfold oppnås, det vil si mangfold og variasjon i gruppen som skaper film, så vil punkt to og tre følge som en naturlig konsekvens. Variasjon i skapergruppen vil føre til variasjon i innhold, og variasjon i innhold vil gjøre filmene relevante for et bredere og mer variert publikum.

Forutsetninger for mangfold

Byrådet i Bergen er av den oppfatning at en viktig forutsetning for vekst og mangfold i all kunstproduksjon er at mange har nærhet og tilgang til produksjonsarenaer, produksjonsmidler og visningsarenaer. Kunsten tar farge av det miljøet den skapes i, og det er derfor viktig at det produseres kunst i mange miljøer, av kunstnere med ulik bakgrunn og ståsted, og over hele landet. Sentralisering av kunstproduksjonen vil på mange måter motvirke mangfoldet fordi det skapes en konsensus om hva som er godt og hva som er riktig. Det har vist seg på andre kunstområder at de alternative stemmene ofte representerer et sunt korrektiv, driver kunsten fremover og utfordrer det bestående.

At norsk film lages av et mangfold av stemmer fra hele landet er avgjørende, både for å speile norsk språk, natur og kultur i et bredt perspektiv og for å utvikle sterke skapende miljøer også utenfor Oslo. Det er en selvsagt sammenheng mellom hvilke historier som blir fortalt og filmskaperens tilhørighet - også geografisk. Filmmiljøene som har vokst fram både på

Vestlandet og i andre av landets regioner har beriket publikum med historier som gir et annet perspektiv på vår historie og vår samtid. De har også skapt særegne uttrykk og filmer som har blitt lagt merke til langt utenfor landets grenser.

Det regionale mangfoldet

Filmer som produseres i regionene scorer høyt både når det gjelder kjønnsbalanse og tematisk og uttrykksmessig variasjon. Med svært beskjedne statlige tilskudd og ved hjelp av lokale drifts- og utviklingsmidler har de regionale filmsentrene oppnådd bemerkelsesverdige resultater både når det gjelder kvantitet, kvalitet og nyskapning. I 2012 gikk både Gullstolen og Terje Vigenprisen i Grimstad til filmer regissert av kvinner fra Nord-Norge. Amanda for beste dokumentar gikk til Vestlandet. Noen av verdens beste dokumentarfilmer representert på ledende festivaler som IDFA, Sundance og Berlin var produsert eller co-produsert i Stavanger. Utbyggingen av regionale filmsentre har med andre ord gitt sterke målbare resultater når det gjelder skapermangfold og innholdsmangfold innenfor kortfilm og dokumentar.

Byrådet i Bergen ser at den sterke sentraliseringen av norsk filmbransje har ført til ensretting både i måten filmene produseres på, hvem som lager film og hvilke prosjekter som blir prioritert. Terskelen for å nå opp i konkurransen om de statlige filmmidlene blir stadig høyere, noe som har resultert i et fåtall mektige gjengangere blant tilskuddsmottakerne. Det er nærliggende å anta at disse vil være interessert i å opprettholde dagens struktur. En større desentralisering av filmmidlene vil kunne danne motvekt til dagens maktkonsentrasjon, og et eller flere reelle nasjonale utfordrermiljøer vil skape sunn konkurranse og gi et nytt løft for norsk filmproduksjon – også i Oslo.

En analyse som ble utført for NFI og F&K i 2007 viste tydelig at filmer med regional tilknytning også gir høyt besøk, særlig innenfor sin egen region. Filmer som *Lang Flate Ballær* og *Kill Buljo* er eksempler på filmer med regional tilknytning som også går godt på nasjonalt nivå. Kinodokumentaren *Folk ved fjorden* laget av Øyvind Sandberg i 2011 hadde derimot sitt overveiende største publikum i egen region på Vestlandet, men ble likevel samlet den mest sette kinodokumentaren i 2012. Analysen konkluderte med at publikum ønsker å se det de gjenkjenner og har nærhet til, også i film. Digitaliseringen av norske kinoer muliggjør regional kinodistribusjon av filmer som ikke først og fremst har et landsdekkende publikum. Nye digitale distribusjonsformer kan gjøre flere filmer tilgjengelig for mange, men dette krever en helt ny tenking omkring lansering og publikum. De regionale filmsentrene har stor kompetanse om publikum i egen region, og bør derfor få tildelt midler til å arbeide mer målrettet med lanserings- og publikumsarbeid.

Utfordringer og tiltak

Byrådet i Bergen ser det som et alvorlig problem for flere av landets regioner at det produseres altfor få spillefilmer og serier lokalt. Dette fører til mangel på kontinuitet i produksjonen og skaper stor usikkerhet når det gjelder sysselsetting. Lav forutsigbarhet reduserer også viljen til å investere i blant annet infrastruktur. Resultatet blir en uønsket talentflukt mot hovedstaden fordi nærhet til oppdragsgivere og beslutningstakere anses som avgjørende for å overleve i filmbransjen. Slik tappes regionene for kompetanse, og mulighetene for å bygge reelle utfordrermiljøer til Oslo og et markant regionalt mangfold forvitrer.

Tall fra Norsk Filminstitutt (NFI) viser at selv om 90 prosent av norske spillefilmer produseres fra Oslo, så har over en tredjedel handling fra og innspillingssted i regionene. Det er nærliggende å tro at opprettelsen av regionale filmfond har hatt stor betydning for at mer av landet nå er synlig på film. Det er gledelig at filmprodusenter i Oslo i økende grad bruker resten av landet som innspillingssted, men det er likevel ikke nok for å skape en bærekraftig regional filmnæring. For å oppnå dette er det avgjørende med vekst i egenproduksjon og en markant styrking av regionale filmsentre og fond. En økt tillit til regionenes egne vurderinger og prioriteringer vil kunne bidra til ytterligere mangfold og særpreg, og det bør herunder åpnes for at regionene også kan bidra til utvikling og produksjon av spillefilm og tv-drama.

Evalueringen av de regionale filmfondene som ble utført for Kulturdepartementet i 2011 viste svært gode resultater for Filmfondet Fuzz i Bergen, både når det gjelder forvaltning av ressursene og betydning for lokal filmbransje. Fondet har innhentet betydelige private og lokale midler til filmproduksjon, og de gode resultatene bør få konsekvenser i den fremtidige fordelingen av statlige tilskudd til regionale fond. En innføring av insentivordninger for utenlandske filmproduksjoner, slik innspillsnotatet tar til orde for, vil også bety mye for å beholde de kreative kreftene og kompetansen i regionene.

Det er tidligere blitt hevdet at fremveksten av sterke filmregioner ville gjøre hvert enkelt miljø svakere og mer sårbart. Dette har de regionale filmmiljøene suverent tilbakevist. Det synes heller ikke å være grunnlag for å tro at den nasjonale filmproduksjonen vil bli skadelidende dersom langfilmproduksjonen i større grad spres ut i regionene. Om vi ser til Sverige, har satsingen på alternative og sterke filmmiljøer i Gøteborg- og Skåne-regionen tvert imot tilført filmen stor kreativ kraft, og gjort landet ledende på både europeiske og internasjonale arenaer.

Byrådet mener på denne bakgrunn at den fremste garantisten for et større mangfold på filmområdet, både når det gjelder hvem som lager filmene, hva filmene handler om og hvilket publikum filmene når, vil være en styrking av filmproduksjonen i regionene. Et regionalt filmsenter i Oslo-regionen, slik det forslås i innspillsnotatet, kan i denne sammenheng være et godt tiltak. Forutsetningen må være at senteret driftes av lokale myndigheter på samme måte som de øvrige regionssentrene, og at det følges av en betydelig omfordeling av de statlige tilskuddsmidlene til fordel for regionene. Samlet vil dette være et tydelig og modig signal om en ny retning i filmpolitikken. En desentralisering av deler av Norsk filminstitutts oppgaver vil bedre kunne ivareta regionenes særlige behov og tilrettelegge for en bedre lokal tilpasning blant annet når det gjelder talentutvikling, bransjetiltak, markedsføring og distribusjon samt særlige tiltak rettet mot kulturelle minoriteter, funksjonshemmede, barn, eldre eller andre målgrupper. Norsk filminstitutt må på sin side ivareta sitt nasjonale mandat på en bedre måte, blant annet gjennom å yte tilbud og tjenester som kommer hele landet til gode, og gjennom styrket dialog og samarbeid med de regionale filmmiljøene.

Forslag til tiltak:

- En betydelig økonomisk styrking av regionene med en målsetning om at minst 50 prosent av filmmidlene bør fordeles regionalt, og dette inkluderer regionen Oslo. Tilskudd må fordeles i henhold til størrelse på og kompetanse i filmmiljøet, oppnådde resultater og kunstnerisk kvalitet, samt fremtidige handlingsplaner og særlige behov. Regionene bør få større tillit og frihet til å disponere produksjonsmidlene etter eget skjønn og i henhold til den lokale filmbransjens skiftende behov. Dette bør for noen av regionene også kunne omfatte utvikling og produksjon av lange formater.

- Det bør satses på færre, men sterkere regioner: Nord-Norge, Midt-Norge/Nordøstlandet, Vestlandet, Sør-Norge og Sørøstlandet med Oslo. Den enkelte region vil selv kunne bestemme den administrative organiseringen, med en eller flere avdelinger. De regionale fondene bør følge de regionale filmsentrene.
- Midler til kurs og kompetanseheving bør i større grad kanaliseres til regionene. En aspirant-, hospitant- og mentorordning som foreslått i innspillsnotatet kan inngå i dette. NFI kan fortsatt ha ansvar for større landsdekkende konferanser, konventer, nasjonale bransjetreff og større seminarer. I dag er kursvirksomheten i overveiende grad sentralisert til Oslo.
- Regionene bør tilføres midler til lansering og distribusjon som kan tilpasses de lokale filmenes behov. Et nasjonalt senter for utenlandsdistribusjon kan i tillegg yte tjenester til hele landet.
- Utvikling av lange formater bør i større grad skje i regionene. Dagens manuskulentordning kan erstattes med tilskudd til å knytte selvvalgte konsulenter til det enkelte prosjekt, etter søknad. Dette vil føre til større variasjon i bruken av dramaturger og manuskulenter, og dermed større mangfold i uttrykkene.
- Større statlige tilskudd til spillefilm, tv-serier og tyngre dokumentarer bør samles i en nasjonal tilskuddsordning som vurderes og tildeles av et bredt sammensatt kunstnerisk råd etter modell fra Norsk kulturråd. Dette tilsvarer dagens ordning med et fagutvalg for vurdering av markedsstøttet langfilm. Nåværende konsulentordning avvikles, og produsenten kan få oppfølging gjennom sitt regionale filmsenter. Tildeling etter markedsvurdering videreføres som i dag.

BERGEN KOMMUNE

Byrådsleders avdeling

Saknr   1115-13
Emnekode   03
Arkivsak   201124985

Til Byrådsavdeling for kultur, næring, idrett og kirke

Høringsuttalelse - innspillsnotat om mangfold i kinofilm og tv-drama

Byrådet behandlet saken i møtet 210313 sak 1115-13 og fattet følgende vedtak:

1. Byrådet i Bergen vedtar høringssvar til «Av Om For - innspillsnotat om mangfold i kinofilm og tv-drama» slik det fremgår av saksutredningen
2. Melding om vedtak sendes Bystyrets kontor til orientering.

Byrådsleders avdeling, 21. mars 2013

Ann Solsand